

PATVIRTINTA

Alytaus lopšelio-darželio „Šaltinėlis“
direktoriaus 2024 m. lapkričio 15 d.
įsakymu Nr. V-123

ALYTAUS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŠALTINĖLIS“ KRIZIŲ VALDYMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Krizių valdymo Alytaus lopšelio-darželio „Šaltinėlis“ (toliau – Lopšelis-darželis) tvarkos aprašas (toliau - Aprašas) reglamentuoja krizių valdymą Lopšelyje-darželyje, krizių valdymo komandos narių funkcijas, institucijų bendradarbiavimą krizių valdymo Lopšelyje-darželyje metu. Aprašas parengtas vadovaujantis Rekomendacijomis dėl krizių valdymo mokyklose, patvirtintomis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašu.

2. Krizių valdymo tikslas:

2.1. užtikrinti, kad krizės įveikimo metu ugdymo procesas Lopšelyje-darželyje vyktų įprasta tvarka arba kuo greičiau prie jos grįžtų;

2.2. užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą.

3. Krizių valdymo koordinatoriai, organizatoriai ir vykdytojai yra Lopšelio - darželio vaiko gerovės komisija (toliau- VGK), krizių valdymo komanda, kitos švietimo ir sveikatos sistemos įstaigos.

4. Šiame Apraše vartojamos sąvokos:

4.1. **krizinė situacija** – situacija, kurią lydi didelis nerimas, įtampa, grėsmė, nesaugumas, pavojus, pasimetimas ir kt.;

4.2. **krizė Lopšelyje-darželyje** – netikėtas ir/ar pavojingas įvykis, sutrikdantis įprastą bendruomenės ar atskirų jos narių veiklą, emociškai sukrečiantis visą ar didesnę Lopšelio – darželio bendruomenės dalį. Krizinių situacijų pavyzdžiai: vaiko ar bendruomenės nario savižudybė, kita komplikuota netektis: bendruomenės nario mirtis dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos, nelaimingas atsitikimas, susijęs su mirties grėsme Lopšelyje – darželyje, gaisras Lopšelyje – darželyje, bendruomenės nario dingimas ir kt.

4.3. **krizės valdymas Lopšelyje-darželyje** – koordinuoti veiksmai, kuriuos atlieka krizių valdymo komanda, VGK ir kitos švietimo ir sveikatos sistemos įstaigos, siekiant įveikti krizės sukeltas pasekmes ir teikti bendruomenei veiksmingą pagalbą. Krizių valdymas apima pagalbos organizavimą, Lopšelio-darželio bendruomenės narių saugumą ir pan.;

4.4. **krizės valdymo komanda** – Lopšelyje - darželyje nuolat veikianti krizių valdymą koordinuojanti komanda, kurią sudaro administracijos, švietimo pagalbos specialistų, darbuotojų atstovai, turintys krizės valdymui būtinų gebėjimų.

II SKYRIUS KRIZIŲ VALDYMO ORGANIZAVIMAS

5. Krizių valdymas:

5.1. Krizių valdymą organizuoja Lopšelio – darželio krizių valdymo komanda (toliau - Komanda). Komandą sudaro 5 nariai: direktoriaus pavaduotoja ugdymui, direktoriaus pavaduotoja ūkiui, raštinės administratorė, socialinė pedagogė ir maitinimo organizavimo ir higienos priežiūros specialistė, turinčios krizės valdymui būtinų gebėjimų, tai yra komunikacijos, bendradarbiavimo,

komandinio darbo, konfliktų sprendimo įgūdžių. Komandai vadovauja Lopšelio – darželio direktorius, jam negalint atlikti savo funkcijų, jo pavaduotojas (toliau - Komandos vadovas). Komandos vadovas atsakingas už Komandos darbą. Kiekvienam Komandos nariui organizuojant krizinės situacijos valdymą, priskirtinos atsakomybės: direktoriaus pavaduotoja ugdymui ir raštinės administratorė - atsakingos už komunikaciją, socialinė pedagogė atsakinga už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą, maitinimo organizavimo ir higienos priežiūros specialistė atsakinga už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą, direktoriaus pavaduotoja ūkiui - už saugumą. Komanda bendradarbiauja ir veikia su VGK.

5.2. Komandos paskirtis krizės metu – pasirengti konstruktyviai reaguoti į krizę, o įvykus krizei – koordinuotai ir veiksmingai organizuoti krizės pasekmių įveikimą, užtikrinti krizės paveiktiems bendruomenės nariams reikiamos pagalbos teikimą ir informuoti apie įvykį;

5.3. Įvykus krizei Komanda koordinuoja darbo organizavimo tvarką, pasiskirsto funkcijomis, parengia krizės valdymo planą ir kt.;

5.4. Krizių valdymą koordinuoja Komandos vadovas;

5.5. Krizių valdymą organizuoja Komanda.

6. Komanda krizės metu Lopšelyje-darželyje atlieka šias funkcijas:

6.1. nedelsiant įvertina krizės aplinkybes;

6.2. parengia preliminarų krizės valdymo veiksmų planą (toliau – Veiksmų planas) (Priedas Nr. 1), kuriame numatyti šie veiksmai:

6.2.1. kreipiasi pagalbos į teritorinės policijos įstaigą, medicinos įstaigas, Alytaus apskrities vaiko teisių apsaugos skyrių ir kitas institucijas;

6.2.3. nustato bendruomenės grupes ar asmenis, kuriems reikalinga psichologinė, socialinė-pedagoginė, socialinė ar kita pagalba ir ją organizuoja;

6.2.4. konsultuoja bendruomenės narius individualiai ar grupėmis;

6.2.5. konsultuoja pedagogus, kaip informuoti apie krizę vaikus ir jų tėvus (globėjus);

6.2.6. rengia pokalbius su vaikais;

6.2.7. atlieka kitus, būtinus sustabdyti krizę, krizės valdymo veiksmus. Sustabdžius krizės valdymo veiksmus, aptaria krizės valdymo eigą ir numato tolimesnius veiksmus.

7. Lopšelio – darželio administracija informuoja Lopšelio-darželio bendruomenę apie įvykį (visuotinis bendruomenės narių susirinkimas, SMS žinutės, elektroninis paštas, skambučiai tėvams ir pan.):

7.1. rengiant pranešimus bendruomenei, pateikiami tik patvirtinti faktai ir informuojama apie priimtus sprendimus prevencijai ir intervencijai;

7.2. Komanda nuolat stebi, renka informaciją, vertina krizės valdymo procesą, prireikus koreguoja Veiksmų planą.

8. Komanda, įgyvendinus krizės valdymo numatytus veiksmus, įvertina krizės valdymo veiksmų sėkmingumą ir priima reikiamus sprendimus:

8.1.1. aptaria krizės įveikimą;

8.1.2. sustabdo krizės valdymo aktyvius veiksmus.

8.1.3. baigus aktyvius veiksmus 1 mėnesį tęsia rizikos grupės asmenų stebėjimą ir vertina situaciją bendruomenėje;

8.1.4. krizės paveikti aukos (ų) artimieji informuojami apie psichologinės pagalbos galimybes, motyvuojami ir nukreipiami pagalbai.

9. Komandos narių funkcijos:

9.1. *Komandos vadovas – Lopšelio – darželio direktorius:*

9.1.1. vadovauja komandos darbui;

9.1.2. užtikrina, kad, nesant kurio nors komandos nario, jo funkcijoms krizės valdyme atlikti būtų paskirtas kitas darbuotojas;

9.1.3. užtikrina, kad komandos nariams dalyvaujant krizės valdymo veikloje būtų paskirti asmenys jų tiesioginiam darbui dirbti;

9.1.4. rūpinasi, kad komandos nariai ir kiti darbuotojai, paskirti jų funkcijoms krizės valdyme atlikti, įgytų krizės valdymo kompetencijų ir nuolat (ne rečiau kaip kartą per metus po 4 akademines valandas) tobulintų kvalifikaciją šioje srityje;

9.1.5. inicijuoja Komandos posėdžius krizės valdymo klausimams svarstyti. Komandos posėdžiai krizės valdymo organizaciniais klausimams (Lopšelio - darželio komandos narių funkcijoms krizės valdyme pasiskirstyti, preliminariam krizės valdymo veiksmų planui sudaryti, planuoja dalyvauti kvalifikacijos tobulinimo renginiuose, pasidalina patirtimi ir kt.) aptarimai organizuojami pagal poreikį, bet ne rečiau kaip kartą per metus;

9.1.6. įvykus krizei, susisiečia su nukentėjusio asmens artimaisiais ir (ar) policija, patikslina krizės faktus, aptaria su asmens artimaisiais, kokia informacija apie krizę bus pateikta Lopšelio-darželio bendruomenei (administracijai, mokytojams, vaikams, vaikų tėvams (globėjams));

9.1.7. krizės metu nedelsiant sušaukia ir informuoja apie krizę Komandą, pristato jo įgaliojimus;

9.1.8. informuoja mokytojus apie krizės valdymo organizavimo veiksmus ir pateikia informaciją apie krizę darbuotojams, užtikrina, kad pedagogai nedelsiant (ne vėliau kaip kitą darbo dieną) vienu metu, mažoms vaikų grupėms (grupėse) praneštų informaciją apie krizę. Esant poreikiui, pateikia informaciją žiniasklaidai;

9.1.9. vaiko ir (ar) Lopšelio - darželio darbuotojo mirties atveju pasirūpina, kad jo asmens duomenys būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių ir kita, mirusiojo daiktus perduoda artimiesiems;

9.2. *narys, atsakingas už psichologinės pagalbos organizavimą ir (ar) teikimą* – socialinis pedagogas:

9.2.1. įvykus krizei, vertina situaciją (labiausiai krizės paveiktus bendruomenės narius, bendrą bendruomenės mikroklimatą, psichologinės pagalbos teikimo poreikį) ir vidinius resursus, reikalingus psichologinei pagalbai teikti;

9.2.2. užmezga ryšius su įvairiomis organizacijomis ir bendruomenės struktūromis, galinčiomis padėti krizės atveju;

9.2.3. bendradarbiaudama su Vaiko teisių apsaugos tarnyba, kreipiasi pagalbos į policiją ir/ar kitas institucijas, organizuoja psichologinės pagalbos bendruomenei teikimo priemones (teikėjus, patalpas, laiką);

9.2.4. labiausiai krizės paveiktiems bendruomenės nariams siūlo psichologinę pagalbą ir (ar) teikia informaciją apie psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir (ar) teikia psichologinę pagalbą bendruomenės nariams (rengia pokalbius su bendruomenės nariais, konsultuoja bendruomenės narius individualiai ar grupėmis), neleidžia skliti gandams;

9.2.5. prireikus išorinių psichologinės pagalbos šaltinių, kreipiasi į AMPPT specialistus.

9.3. *narys, atsakingas už komunikaciją* – Lopšelio – darželio direktoriaus pavaduotojas ugdymui, raštinės administratorė:

9.3.1. reguliariai atnaujina komandos narių ir psichologinės pagalbos teikėjo (-ų) kontaktus ir užtikrina jų prieinamumą komandos nariams ir institucijos bendruomenei;

9.3.2. bendradarbiaudamas su VGK, kitomis institucijomis, Komandos vadovu, parengia informacijos apie krizę tekstą, kuris bus skirtas bendruomenei, prireikus ir žiniasklaidai, bei pateikia šią informaciją Komandos vadovui;

9.3.3. konsultuoja Komandos vadovą, pedagogus, kaip informuoti apie krizę vaikus ir žiniasklaidą;

9.3.4. paruošia informaciją apie krizę ir praneša vaikų tėvams (globėjams);

9.4. *narys, atsakingas už saugumo priemonių organizavimą* – direktoriaus pavaduotojas ūkiui:

9.4.1. esant krizei, susijusiai su realia ar suvokiama grėsme bendruomenės narių civiliniam saugumui, nedelsiant imasi priemonių, užtikrinančių bendruomenės narių saugumą, ir informuoja

Komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia policiją ir (ar) priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

9.4.2. po krizės vertina saugumo priemonių efektyvumą;

9.5. *narys, atsakingas už pirmosios medicininės pagalbos organizavimą* – maitinimo organizavimo ir higienos priežiūros specialistė:

9.5.1. esant realiai ar suvokiamai grėsmei bendruomenės narių sveikatai ir (ar) gyvybei, nedelsiant nustato sužeistus bendruomenės narius, inicijuoja pirmosios medicininės pagalbos teikimą ir informuoja Komandos vadovą ar jo pavaduotoją, prireikus iškviečia greitąją medicinos pagalbą (bendrosios pagalbos telefonu 112);

9.5.2. rūpinasi, kad krizės atveju būtų priemonių, reikalingų pirmajai medicininei pagalbai suteikti;

9.5.3. numato vietą (-as) Lopšelyje-darželyje, kur galėtų būti teikiama pirmoji medicininė pagalba;

9.5.4. po krizės vertina pirmosios pagalbos organizavimo efektyvumą.

10. Visi pagalbą krizinėje situacijoje teikę specialistai turi laikytis konfidencialumo, gauti ir teikti informaciją tiek, kiek būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas ir nepažeidžiant vaiko teisių ir teisėtų interesų.

**ALYTAUS LOPŠELIO - DARŽELIO „ŠALTINĖLIS“
KRIZĖS VALDYMO VEIKSMŲ PLANAS**

_____ (data)

1. Alytaus lopšelio - darželio „Šaltinėlis“ bendruomenės narys, gavęs informaciją apie krizę Lopšelyje - darželyje, nedelsdamas informuoja Komandos vadovą

.....
(vardas, pavardė, kontaktinis telefono Nr.)

Jam nesant, jo įgaliotą atstovą
(vardas, pavardė, kontaktinis telefono Nr.)

2. Komandos vadovas susisieikia su nukentėjusiojo asmens artimaisiais ir (ar) policija patikslina krizės faktus (kas, kur ir kada įvyko) ir informaciją, kuri galėtų būti pateikta bendruomenei.

3. Komandos vadovas nedelsdamas sušaukia Komandos ir VGK posėdį.

Komandos narių vardai, pavardės, telefono Nr., funkcijos krizės valdymo metu:

1.
2.
3.
4.
5.

4. Komanda kartu su VGK posėdžio metu aptaria šiuos klausimus (priklausomai nuo konkrečios krizės situacijos posėdžio darbotvarkė gali būti papildyta įtraukiant kitus aktualius klausimus arba sutrumpinta, jei kai kurie klausimai neaktualūs konkrečios krizės situacijoje):

4.1. Įvertina krizės paveiktų asmenų grupes (kurie Lopšelio - darželio bendruomenės nariai gali būti labiausiai paveikti);

Labiausiai krizės paveiktos asmenų grupės:

4.2. Įvertina turimus psichologinės pagalbos resursus, jei jų nepakanka, kreipiamasi į psichologinės pagalbos teikėją (-us) ir informuoja Švietimo skyrių.

Psichologinės pagalbos teikėjo (-ų) vardas, pavardė, telefono Nr., el. paštas:

4.3. Sutaria, kokia informacija apie krizę ir jos valdymo veiksmus bus pateikiama atskiroms bendruomenės grupėms (mokiniam, tėvams (globėjams), Lopšelio - darželio darbuotojams, žiniasklaidai). Taip pat sutaria, kas, kada ir kokia forma pateiks parengtą informacinį tekstą;

4.4. Esant būtinybei sprendžia apie papildomų civilinės saugos ir (ar) greitosios medicinos pagalbos priemonių reikalingumą (policijos ir (ar) priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos, greitosios medicinos pagalbos iškvietimą (bendrosios pagalbos telefonu 112));

4.5. Svarsto būtinybę informuoti apie krizę kitas įstaigas ar institucijas (pvz., Vaiko teisių apsaugos skyrių, kitus Lopšelius – darželius), kurias gali paveikti krizė ir bendradarbiauti su jomis organizuojant ar vykdant krizės valdymo veiksmus;

4.6. Mirties atveju aptaria dalyvavimą laidotuvėse (visi Lopšelio-darželio bendruomenės nariai turi būti informuoti apie laidotuvių laiką ir vietą; laidotuvėse dalyvauja tik norintys Lopšelio-darželio bendruomenės nariai);

4.7. Atsižvelgus į konkrečios krizės aplinkybes ir vadovaujantis posėdžio metu priimtais sprendimais kartu su VGK, konsultuojasi su Švietimo skyriumi ir psichologinės pagalbos teikėju (-ais), tikslina preliminarų krizės valdymo veiksmų planą;

4.8. Numato kito Komandos posėdžio vietą ir laiką.

5. Apie krizę informuojama bendruomenė.

6. Labiausiai nukentėjusiems asmenims teikiama psichologinė ir (ar) kita pagalba.

7. Pasirūpinama, kad visiems bendruomenės nariams būtų prieinama informacija apie psichologinės pagalbos galimybes.

8. Vaiko ar kito Lopšelio-darželio bendruomenės nario mirties atveju pasirūpinama, kad jo vardas, pavardė būtų pašalinami iš žurnalų, sąrašų, kompiuterių, pasirūpinama mirusiojo daiktais.

9. Komanda reguliariai aptaria krizės valdymo veiksmų eigą, veiksmingumą, prireikus keičia, koreguoja Veiksmų planą.
